

dr hab. Bogusław Jakubowski
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – Instrumentalistyka

Szczecin, 06.06.2018

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, Wydział Instrumentalny pismo z dnia 28.05.2018 r. , zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. nr 164 poz. 1365 z dnia 17.08.2005r).

Dotyczy:

Uchwały nr 23/2017-2018 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 6 listopada 2017 w sprawie: wszczęcia, na wniosek mgr Artura Pachlewskiego przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: Instrumentalistyka

Uchwały nr 23/2017-2018 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 6 listopada 2017 r. w sprawie: wszczęcia, na wniosek mgr Artura Pachlewskiego przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: Instrumentalistyka i wyznaczenie promotora w osobie prof. dr hab. Bogdana Ocieszaka.

Uchwały nr 116/2017-2018 Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 21 maja 2018 w sprawie: Wyznaczenia recenzentów pracy doktorskiej w przewodzie mgr Artura Pachlewskiego na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka: Dr hab. Jana Jakuba Bokuna oraz dr hab. Bogusława Jakubowskiego.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Instrumentalnego prof. zw. dr hab. Elżbietę Rosińską pisma sygnowanego datą 28 maja 2018 r. informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej mgra Artura Pachlewskiego pt. **„Różnorodność stylistyczna twórczości klarnetowej Charlesa Camilleriego i związane z tym zagadnienia wykonawcze”**, zostały dołączone następujące dokumenty:

- dokumentacja Doktoranta
- rozprawa doktorska
- listy obecności członków Rady Wydziału uprawnionych do głosowania w dniu 21 maja 2018 r.
- listy obecności członków Rady Wydziału zaliczanych do minimum kadrowego
- protokoły komisji skrutacyjnej z dnia 21 maja 2018 r.
- wyciąg z protokołu z posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku z dnia 6 listopada 2017 r.

Oceniając przygotowanie mgra Artura Pachlewskiego od strony formalnej, pragnę podkreślić dużą staranność w przygotowaniu i czytelnym ułożeniu w logiczną całość zebranych materiałów. Zawierają one wniosek o wszczęcie postępowania na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka, odpis dyplomów ukończenia studiów wyższych, akt nadania stopnia nauczyciela dyplomowanego, kwestionariusz osobowy wraz ze zdjęciem, uwierzytelnioną kserokopię dowodu osobistego, życiorys, propozycję tematu oraz koncepcję pracy doktorskiej: **„Różnorodność stylistyczna twórczości klarnetowej Charlesa Camilleriego i związane z tym zagadnienia wykonawcze”**, propozycje osoby promotora, wykaz i opis dorobku artystycznego. W dalszej części dokumentacja zawiera kserokopie programów koncertów, afiszy, recenzji, nagranych płyt, zapowiedzi i artykułów prasowych.

Do dokumentacji dołączona została rozprawa doktorska, na którą składa się: dzieło artystyczne, zarejestrowane na płycie CD Artur Pachlewski klarnet, Kacper Szuliński fortepian w Sali Koncertowej ZPSM nr 1 w Warszawie w marcu i kwietniu 2018 r. oraz opis tego dzieła pt. **„Różnorodność stylistyczna twórczości klarnetowej Charlesa Camilleriego i związane z tym zagadnienia wykonawcze”**.

Opis dzieła, poświęcony twórczości klarnetowej Charlesa Camilleriego zwraca uwagę swoją starannością formalną i edytorską. Rzetelność opracowania świadczy o profesjonalizmie i wnikliwości Doktoranta.

Podstawowe dane o Kandydacie

Artur Pachlewski urodził się 29 maja 1974 roku w Warszawie. Kształcenie muzyczne rozpoczął początkowo w klasie fortepianu, później jego głównym instrumentem stał się klarnet. W roku 1998 uzyskał dyplom z wyróżnieniem w klasie klarnetu prof. Mirosława Pokrzywińskiego w Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Studia podyplomowe kończył w Hochschule des Saarlandes für Musik und Theater w Saarbrücken (Niemcy) w klasie klarnetu prof. Eduarda Brunnera w roku 2000. W latach 1997-1998 był członkiem-stypendystą European Mozart Academy. W roku 1997 zdobył pierwszą nagrodę na Akademickim Konkursie

Klarnetowym we Włoszakowicach. Wśród bogatego dorobku fonograficznego i koncertowego Pana Artura Pachlewskiego należy podkreślić trzy nominacje do nagrody polskiego przemysłu fonograficznego FRYDERYK: Album roku – muzyka kameralna 2001, Album roku – muzyka współczesna 2005, Najwybitniejsze Nagranie Muzyki Polskiej 2005. Artur Pachlewski prowadzi również działalność pedagogiczną. Posiada stopień nauczyciela dyplomowanego.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Artura Pachlewskiego pt. **„Różnorodność stylistyczna twórczości klarnetowej Charlesa Camilleriego i związane z tym zagadnienia wykonawcze”**, przygotowana pod kierunkiem promotora prof. dr hab. Bogdana Ocieszaka zawiera dzieło artystyczne, złożone z utworów, zarejestrowanych na płycie CD oraz rozprawę teoretyczną pod powyższym tytułem. Utwory nagrane na płycie to:

Charles Camilleri – 4 Greek Songs na klarnet i fortepian

Charles Camilleri – Sonatina Folkloristica na klarnet solo

Charles Camilleri – Orbits na klarnet solo

Charles Camilleri – Dirge 2001 na klarnet i fortepian

Charles Camilleri – Divertimento nr 2 na klarnet i fortepian

Praca doktorska mgr Artura Pachlewskiego przybliży postać i twórczość Charlesa Camilleriego, zmarłego niespełna 10 lat temu kompozytora pochodzącego z Malty. Jego muzyka znana, grana i nagrywana w Europie i na świecie, zwłaszcza w Anglii i Kanadzie gdzie mieszkał przez pewien czas, w Polsce jest nadal jeszcze dobrze nie odkryta. Pan Artur Pachlewski w interesujący sposób przybliży sylwetkę samego twórcy oraz jego bogatą różnorodność stylistyczną swojej twórczości na przykładzie wybranych utworów na klarnet: od nawiązujących do folkloru *4 Greek Songs* na klarnet i fortepian, opartej również na folklorze *Sonatinie Folkloristica* na klarnet solo, poprzez napisane w technice serialnej *Orbits* na klarnet solo, prezentującą muzykę programową *Dirge 2001* na klarnet i fortepian obrazującą tragiczne wydarzenia z Nowego Yorku 11 września 2001 roku, aż po odwołujące się do muzyki jazzowej *Divertimento nr 2* na klarnet i fortepian.

Zdaniem autora, ta różnorodność stylistyczna stawia przed wykonawcą wysokie wymagania techniczne, dźwiękowe ale jednocześnie pozwala zaprezentować bogactwo możliwości wyrazowych klarnetu. W dwóch pierwszych utworach, Artur Pachlewski zwraca uwagę, że wyraźnie wyczuwa się typowo klasyczne potraktowanie gatunku dźwięku, dynamicznie ambitus oraz traktowanie narracji muzycznej również jest dość klasyczne. Kompozytor wiele uwagi poświęcał twórczości dla dzieci i młodzieży. *Sonatina Folkloristica*, jak sugeruje autor, ze względu na jej stosunkowo nieduże wymagania techniczne zawiera wiele walorów o charakterze dydaktycznym, młody klarnecista może w nim odnaleźć wiele swobody, zasmakować wolności muzykowania poza sztywnym pulsem rytmicznym. Zwłaszcza interesująca jest druga część wykorzystująca ludowe motywy pieśni maltańskich oznaczona *Libero*.

Orbits na klarnet solo to kompozycja zupełnie odmienna, napisana w duchu czasu fascynacją kompozytora muzyką serialną. Zdaniem Artura Pachlewskiego, punktualistyczno-serialna twórczość Karlheinz Stockhausena stała się bezpośrednim zacznikiem do powstania tej

kompozycji w roku 1967. Bardzo interesujący utwór stawiający wykonawcy bardzo wysokie wymagania techniczne. W pracy autor podkreśla, że dźwięk, jego klasyczne piękno ma mniejsze znaczenie. Ważna jest wręcz ekstremalna dwubiegunowość dynamiki, częste szybkie zmiany rejestrów, również użycie różnorodnej zdecydowanej artykulacji czy też możliwe, czyste pianissimo w ekspozycji klarnetu – to elementy, które Artur Pachlewski opisał z dużym zaangażowaniem, znanstwem tematu i wnikliwością, czego dowodem jest wspaniałe nagranie tego utworu na płycie.

Dirge 2001 na klarnet i fortepian, jest to muzyka uwarunkowana treścią programową (*pieśń żałobna, lament*). Ukazując dramat września 2001 roku, kompozytor także stawia przed wykonawcą wymagania użycia całej palety kolorystycznej i dynamicznej klarnetu, zachowując jednak, jak zaznacza autor, klasyczną jakość dźwięku. Jest to dość precyzyjna, nasycona emocjami muzyczna ilustracja tamtych tragicznych chwil.

Inspiracje jazzowe w *Divertimento nr 2* na klarnet i fortepian dają możliwość większej swobody w kształtowaniu barwy, jednak duże wymagania techniczne podnoszą poprzeczkę bardzo wysoko. Kompozytor chętnie i często zajmował się muzyką rozrywkową, miał znakomite wyczucie tego stylu. Wymagany jest tu inny rodzaj ekspresji i frazowania m.in. z wykorzystaniem swobodnym *jazzowym vibrato* czy *glissando*.

Artur Pachlewski podsumowując swoje rozważania zwraca uwagę, że poszukując istoty dobrego stylistycznie wykonania wiele możemy osiągnąć dzięki wrażliwości, wszechstronności i elastyczności artysty, którego pasja, wiedza i umiejętności mogą pozwolić zbliżyć się do ideału. Słuchając płyty z muzyką klarnetową Charlesa Camilleriego odniosłem wrażenie, że Artur Pachlewski ukazał się jako artysta w pełni ukształtowany, dysponujący bardzo dobrą techniką i pełnym, wyrównanym w całej skali dźwiękiem, dzięki któremu znakomicie wydobyl różne odcienie emocjonalne i stylistyczne interesującej muzyki klarnetowej Charlesa Camilleriego. Widoczny w pracy Pana Artura entuzjazm i wnikliwość, z jakim analizuje wszystkie elementy poszczególnych utworów, świadczą o głębokim zaangażowaniu w proces twórczy przygotowanego dzieła.

Stwierdzam, że mgr Artur Pachlewski w przedstawionej pracy doktorskiej wykazał się dojrzałością i samodzielnością artystyczną, popartą wiedzą teoretyczną i praktyczną. W sposób wyczerpujący i oryginalny przedstawił rozwiązanie problemu artystycznego zawartego w tytule pracy. W moim przekonaniu praca doktorska mgr Artura Pachlewskiego spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku. Pozytywnie oceniam efekty podjętych przez Doktoranta starań.

